



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De Denuntiationibus. Caput. III.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-40132**

pana, & utriusque Procuratores sint Messanæ. De his ergo quæri potest, quis debeat esse Parochus assistens: Id certe apud neminem ex iis Doctoribus, quos præ manibus habeo, invenire potui. Ad hoc ergo sic, salvo Sapientiorum iudicio, responderem. Cum Doctores omnes, & Tridentinum semper clament, debere esse proprium Parochum, saltem unius ex contrahentibus, qui Matrimonio assistat, sit, ut, quia Parochus Messanensis non sit Parochus, neque utriusque, neque alterius, neque ullo modo ejusmodi contrahentes sint Vagi, fixam enim habent sedem suam, alter Panormi, alter in Hispania, Procuratores autem supponimus, contrahere Matrimonium Messanæ, sit, inquam, ut non possit dictus Parochus Messanensis esse legitimus assistens talis Matrimonii. Debet igitur esse Parochus Sponsi, vel Sponsæ, qui, quia est absens, det licentiam alicui Sacerdoti existenti Messanæ. Neque id difficile factum erit, si cui enim debet Messanam afferri fides denunciationum, quæ necessariò, ut mox dicemus ex Tridentino, exhiberi debent in Parochia Sponsæ, & Sponsi, ira poterit afferri licentia assistendi.

## §. VI.

## Qui Testes.

1. **P**Lura de hujusmodi Testibus dicta sunt propter connexionem, quam habent in hac re cum Parocho: solum ergo duo sunt, vel addenda, vel confirmanda.

2. Primò. Non sufficit, si unus, immò etiam plures Testes sint præsentis consensui viri, & alter, sive alii, etiam plures, consensui mulieris, vel contra. Nam iidem, tum Testes, tum Parochus integro contractui Matrimonii præsentis esse debent, ut de illo testificari queant, & Tridentino satisfacere.

3. Secundò, quamvis in aliis commerciis humanis plerumque, præsertim in rebus gravibus, ut actus sint legitimi, desiderentur Testes idonei, sive omni exceptione majores; unde in jure repelluntur à testificando infames, excommunicati, propinqui, scæminæ, &c. tamen in casu nostro factis est, ad validitatem, quilibet, qui usu rationis polleat, advertatque, quid agatur. Quare sufficiunt prædicti infames, excommunicati,

propinqui, scæminæ, ut etiam servi, pueri rationis compotes, immò etiam Infideles. Ratio est, quia Tridentinum Testes requirit, nihil restringens, ad eorum qualitates exquirendas. Et meritò, quia id auferret periculum, vel scrupulum nullitatis Matrimonii. Adde Primò, si necessaria foret in Testibus qualitas aliqua, jam suppleri à Parocho, qui certè est Testis qualificatus, quiq; aliis auctoritatem præsentia sua conferre potest. Et certè suppletur etiam ex voluntaria electione utriusque partis. Adde Secundò, cum hæc Tridentini dispositio corrigat jus commune, in quo ante Tridentinum nulla erat necessaria Testium præsentia, interpretandam illam esse, ita, ut quantò minus possit, illud Jus corrigat. Hæc fuisse Sanch. a aliique.

4. Dixi in casu nostro, id est ad contractionem Matrimonii, nam ad probandam Matrimonii jam contracti invaliditatem, ut illud scilicet dissolvatur, Testes debere esse omni exceptione majores, rectè notant iidem Doctores, & decrevit Summus Pontifex. b

## CAPUT III.

## De Denunciationibus.

## §. I.

## Quanta sit earum obligatio.

1. **T** Tridentinum sic e habet: Ut in posterum, antequam Matrimonium contrahatur, ser à proprio contrahentium Parocho, tribus continuis diebus festis in Ecclesia inter Missarum solennia publicè denuncietur, inter quos Matrimonii sit contrahendum. b C. 1. de

2. Porò hæ denunciationes, quæ tandem nihil aliud sunt, nisi monitiones quædam, ut, qui fortè noverit impedimentum aliquod intercedere inter eos, de quibus fit monitio, illud Parocho manifestet; hæ inquam, denunciationes, si negligantur, non invalidant Matrimonium, ut nuper diximus, at peccari, tum à Parocho, tum à contrahentibus, qui eas omittunt, dubium non est, & quidem ex se mortaliter, quia ex se gravis res est.

3. Excusat autem à mortali. Primò, parvitas materiæ, puta, si omitteretur tertia denunciatio, quando nullum esset morale

Mmm 3 per-

a Sanc. lib. 3. d. 39. c. 41. Canon. d. 2. de spons. p. 13. §. 13. Aver. q. 6. matr. sec. 5. Boss. de matrim. c. 5. §. præfer. 12. Leand. d. 7. matr. q. 44.

Diana vocans hanc doctr. com. p. 11. Tr. 7. ref. 33. b C. 1. de Consan. quineit. c Trid. sess. 24. c. 1. de ref. matr. d. Sanc. lib. 3. matr. d. 5. nu. 7. Villalob. Diana, a-llique ap. Aversam

mandum.

periculum, quod aliquod subesset impedimentum. Sed Aversa a hanc putat, non esse parvitatem materiae, unde asserit, illum relinquere, semper esse mortale. Ego in ejusmodi unica omissione, dicto periculo non subjecta, grave momentum sanè non invenio.

4. Excusat Secundò, dispensatio Superioris ex justa causa. Sed quis Superior? Quae causa? Jam subdo, ubi etiam habebitur reuera excusatio, id est necessitas.

*Quis in denunciationibus dispenset?*

5. Episcopus, & ejus Vic. Gen. (non quidem foraneus) & omnes, qui Jurisdictione Episcopali gaudent, veniuntque sub nomine Ordinarii (quos supra cap. 2. nos recensuimus) possunt dispensare ad unam, vel ad omnes denunciationses, juxta exigentiam causae, de qua mox.

6. Quid, si contrahentes sint diversarum Diocesarum, indigentne dispensatione utriusque Episcopi?

Respondéo, non indigere. Unus enim Episcopus sufficienter dispensare potest, siquidem cum subdito suo dispensans, dispensat etiam validè, ratione connexionis cum altero, idque etiam si Matrimonium contrahendum sit in Diocesi alterius.

7. Idem Episcopus delegare alteri Clerico, quamvis non Sacerdoti potestatem dispensandi in denunciationibus potest, potest etiam, & Vicarius Generalis, etiam ex Vicariatus eandem delegare, saltem specialiter in hoc, vel illo casu, ut fuse habes apud Sanchez, b aliosque.

8. Parochus dispensare in denunciationibus nequit, nisi tantae esset necessitatis, ut Episcopus obligaretur dispensare, & ad ipsum aditus non daretur.

*Quas ob causas?*

9. Causae, sine quibus Episcopus nequit dispensare, & cum quibus potest, ad duas reducuntur. Prima est probabilis suspicio, ne Matrimonium malitiosè impediatur. Ita expressè Trident. d

10. Secunda est periculum gravis damni, sive animae, sive corporis, sive famae; quae omnia explicata minutius legere potes apud Sanchez, e aliosque. Has causas notat A-

versa, f cognoscendas esse ab Episcopo privativam, & extra judicialiter. Rectè: nam Trident. ejus prudentiae, & judicio id remittit.

11. Matrimonium esse contrahendum inter Magnates, quia solent esse nota eorum impedimenta, & inter eos, qui inaequalis sunt conditionis, ut inter nobilem, & ignobilem, senem, & puellam, divitem, & pauperem, quia esset nimis pudor, & verecundia ex parte unius ex his conjugibus id publicè in Ecclesia praedicari: & inter diuturnos concubinarios existimatos, ut conjuges, quia per denunciationses Matrimonii contrahendi, palam fieret eorum peccatum, ad secundum hoc caput reducuntur, quare afferunt sufficientem Episcopo, sed prudenter omnia consideranti causam ad dispensandum super denunciationses, ut docent plures, quos citat, sequiturque Leander: g Quando gravis legitimeret, vel ne puellam cum dedecore relinqueret: obligari Episcopum sub mortali, ad dispensandum, merito iidem notant. Addit Leander, tunc, si non est aditus ad dispensantem, posse licitè in dictis gravibus necessitatibus Matrimonium contrahi sine dispensatione denunciationum, quia necessitas non habet legem; sed certè tunc jam adest Parochus, qui, ut dixi num. 8, dispensare poterit.

12. Duo tamen sunt praestanda. Alterum, debere Episcopum reddi moraliter certum, sed extra judicialiter, nullum impedimentum subesse inter dispensandos. Alterum, debere Episcopum prohibere eosdem, ne post contractum Matrimonium illud consumant, antequam fiant dictae denunciationses, id, quod intelligitur, quando Episcopus expensis causis, solum distulit denunciationses. Nam, si judicavit, esse omnino omittendas, non habet locum dicta prohibitio, ut notat Aversa, g

12. Quod si conjuges, quibus non est data totalis dispensatio denunciationum, Matrimonium consumment, etiam abstrahendo à peculiari Episcopi prohibitione, & etiam si sint moraliter certi, nullum sibi obstat impedimentum, peccabunt ex vi Tridentini moraliter, ut verius putat Sanch.

non solum prima vice, sed toties, quoties copulantur. Quamvis Henriquez citatus ab eodem putet, solum prima vice peccare. Mihi expendenti utriusque rationes, quas ipsi afferunt, videntur utriusque probabiliter, quando conjuges moraliter sunt certi de impedimenti carentia. Id, quod fortasse innuit Sanch. dum suam sententiam veniorem pronunciat, sic enim videtur, veram supponere contrariam.

## §. II.

*Praxis denunciations exhibendi.*

1. **D**ebent denunciations, ex Tridentino loco citato, fieri à proprio contrahentium Parocho, tribus continuis diebus festivis, inter Missarum solennia, ad finem, ut impedimentum, si ve dirimens, si ve solum impediens, quod fortè inter contrahentes intercedit, manifestetur. Expende breviter singula.

*A proprio contrahentium Parocho.*

1. A proprio Parocho, seu ab ejus delegato debent hæ denunciations fieri, cæque, ut ex se patet, in propria contrahentium Parochia; Quod si contrahentes ad suam propriam quilibet pertineat Parochiam, in utraque illas fieri, oportebit. Quid si quis plura habeat domicilia, quales sunt illi, qui per medium annum habitant in una Parochia, seu Diocesi, & per aliud medium, in alia?

Respondet. In ea satis erit, fieri, ubi facilius creditur sciri posse impedimenta. Ità Sanch. *b.* adderem, debere fieri in utraque, quando alterutram sufficientem ad intentum Patochus non judicaverit.

3. Pro Vagis non solum debet Episcopus (sive ejus licentia à Parochis, ut supra vidimus, non sunt hi copulandi) eorum impedimenta inquirere per denunciations facendas in loco, unde fortè veniunt, sed enim, juxta suam prudentiam, debet per alias diligencias veritatem carentia impedimentorum agnoscere. Ratio est, quia prois, qui vagantur, immò, & qui exteri hinc inde habitare solent, sola denunciations non videntur sufficientes, ad impedimenta detegenda.

*Tribus continuis diebus festivis.*

4. Id non notat, festivos dies ad denunciations aptos, debere esse sine interjectis feriis, nam possunt rectè denunciations fieri tribus diebus Dominicis, sed solum notat tanquam melius, ut, si post primam v. gra. denunciationem sequatur alius dies festivus, non negligatur, tunc fieri denunciations secunda, cujus fortè ratio est, ne, si tunc negligatur, & diu sequentes denunciations differantur, Parochiani obliviscantur monitionis antea factæ, & ipsi etiam differant, seu negligant impedimentum detegere.

5. Nonnulli *c.* putant, non posse denunciations fieri tribus diebus festivis immediate sibi succedentibus, ut accidit v. grat. in Paschate, sed ceterè immerito, quia sufficienter sic Tridentini præscriptum custoditur.

6. Illud consilium est non contemendum, ut expleta tertia denunciations, expectentur aliqui pauci dies, quo videri possit, an impedimentum aliquod opponatur: nam ceterum id non esse necesse, & posse eodem die, quo ultima sit denunciations, contrahi Matrimonium mihi dubium non est. Dixi (aliqui pauci dies) nam non esse differendum diu Matrimonium, puta post duos, vel quatuor menses, monet Pontius, *d.* & Bonac. apud Barbofam, *e.* quia facile illo temporis spatio aliud quod suboriri inconveniens posset, quod antea non erat.

*Inter Missarum solennia.*

7. Non id dicitur, tanquam necessarium: Existimo *f.* enim, intentioni Tridentini satisfieri, si hæ denunciations fiant in loco publico, ubi sit magnus Fidelium concursus, vel post concionem, vel post similes actiones frequentia populi celebres.

Quam

Quam nam obligationem contrahant ex his denunciationibus Fideles, detegendi impedimenta?

8. Hæ denunciations sunt veluti edictum Episcopale, quo præcipitur Fidelibus, ut, si noverint aliquod impedimentum, sive dirimens, sive tantum impediens Matrimonium, ut esset Verum simplex Castitatis, vel sponsalia cum altero contracta, illud Parocho manifestent. Hinc ergo sequitur, Fideles, etiam ipsos contrahentes, obligari a dictam manifestationem sub mortali. Est enim res gravis. Noverint, inquam, sive ex causa scientiæ, sive ex auditu a fide dignis, non verò, si a fide non dignis, neque, si non recordentur, a quo, vel a quibus audierint: nam, sic, non dicitur quis noscere impedimentum, ad effectum, qui intenditur ab Ecclesia, cum, in ea incertitudine, ad nihil procedi prudenter possit.

9. Quid si impedimentum sit occultum, ut esset affinitas orta ex copula fornicaria, obligabimurne illud manifestare?

Respondeo, Si non potes avertere Sponsos a Matrimonio, obligaris, sed occultè, etiam si scires sub secreto naturali, & cum juramento (sed non, si scires in Confessione Sacramentali) quia hæc manifestatio non est ordinata ad puniendum, sed ad peccatum removendum. Ita Sanch. b & Hurt. c apud quos multo minutiora legere poteris de hac re.

10. Si tu scires impedimentum occultum, quod probare non posses, te non obligari detegere, putat Pontius, d aliique, quia nemo tenetur (inquiunt) denunciare, quod nequit probare. Sed puto, te obligari. e Ratio est, quia hæc revelatio non est ad puniendum, sed ad evitandum peccatum, & ex alia parte impedire Matrimonium potest, etiam unus denunciator, ut notat idem Sanch. f vel certè is unus poterit viam aperire, ut major diligentia ad cognoscendam veritatem impedimenti adhibeatur. Atque in hoc casu, quo defertur a Fideli impedimentum, non debet Parochus procedere ad alias denunciations, neque ad assistendum Matrimonio, sed negotium occultè remittat ad Episcopum, & ab eo (qui sanè

obligabit. rem inquirere, & examinare) expectet, quid faciendum.

Quas autem probationes facere debet Episcopus, vide apud Sanch g aliosque.

11. Quod si Episcopus, vel ejus Minister, ut veritatem venetur, ipsos conjuges forè interroget de impedimento, debebunt, & ipsi (nisi velint a Matrimonio desistere) veritatem aperire. Si enim ex se, ut modo dixi, obligantur illud detegere, multo magis, h si interrogentur; quod sanè idem dici solet de ordinando, & de eligendo ad Beneficium, si hi habeant impedimentum, &c.

Quod si habuerint dispensationem, neque ipsi, neque alii obligantur detegere, quia frustranea esset manifestatio. Illud posset evenire, ut dispensatio fuerit in foro Conscientiæ pro impedimento occulto, quod tamen, si est periculum, quod publicetur, manifestari debebit, ut de remedio illo provideatur, quod supra indicavimus.

12. Quid faciet Confessarius, si in volentibus contrahere, advertat, adesse impedimentum, quando prævidet, se non futurum, si illos de eo admoneat, diximus satis in opusculo k Confessionis.

13. Denique, ne te lateat, non teneri cum revelare, qui prudenter timet sequentium sibi gravissimum damnum, aut inter alios magnum scandalum: Lex enim ritatis, aut præceptum Superioris nos non obligat in tanto dispendio, ut advertit Navarr. l aliique, docentque Sanchez, nu. 86. Henriquez, Coninck, cum Castropalao eos l citante,

*Pœna contra non pramittentes Matrimonio denunciations.*

14. Matrimonium celebrant cum Parocho, & Testibus, sed omisis culpabiliter denunciationibus, aliqui cum Molina Hurt. aliique: apud Castrop. sustinent, non subijci pœnis Matrimonii clandestini, quia in jure o Matrimonium sine denunciationibus clandestinum esse dicitur, id quod Tridentinum nunquam cortexit. Molina autem sententiam probabilem merito citat sequiturque Leand. d. 7. matr. qu. 91. o C. Cum indelicat De Cland. Despons.

a Sæc. Pôr. Gutierrez, & communiter cum Castrop. d. 2. de spons. p. 13. §. 6.

b Sanc. lib. 3. matr. d. 13. c G. Hurt. d. 5. diff. 21 Pont. lib. 5. c. 34. nu. 5.

c Sanc. Fa- gund. G. Hurtad. Laym Coninck. alii- que quos citat, sequiturque Boss. cap. 7. matr. n. 137. Leand. d. 7. matr. q. 88. Castro. l. c. Sanc. lib. 5. matr. d. 13. nu. 2.

g Sanc. lib. 1. matr. d. 71. Pont. lib. 5. c. 36. Sanc. lib. 1. matr. d. 71. Pont. lib. 5. c. 36. lib. 5. c. 36. i Supra. 2. de dispens. c. 7. nu. 23. k In mort. Conf. lib. 3. c. 4. Pont. lib. 1. matr. d. 38. Boss. c. 2. de matr. nu. 86. in summa c. 22. n. 83. Sanc. Hurt. Comm. cum Castrop. d. 7. matr. q. 91. o C. Cum indelicat De Cland. Despons.

